

Oponentský posudok na habilitačnú prácu

Autor práce: PhDr. Marián Ambrozy

Názov práce: Filozoficko-etické kontexty prírodovednej tematiky

Oponent: Prof. PhDr. Silvia Tomašková, CSc.

Odbor: Systematická filozofia

Téma a ciele práce

Autor si v úvode textu habilitačnej práce predsavzal analyzovať obtiažnu problematiku vzťahu filozofického a vedeckého skúmania s dôrazom na problémy nachádzajúce sa na pomedzí fyziky a filozofie. V práci sa koncentruje pozornosť na filozofické konzekvencie prírodných vied, predovšetkým na otvorené otázky súvisiace s komplementaritou predmetu, metód a cieľov filozofickej reflexie na jednej strane a vedeckého bádania na strane druhej. Bolo by vhodné zvážiť primeranosť názvu práce (príliš širokého) s jej celkovým obsahom.

Metodológia práce (štruktúra textu)

Autor explicitne uvádza ako použitú metódu až v závere textu práce, a to deduktívnu metódu. Okrem tej metódy implicitne pracuje s metódou komparácie, analýzy a zhodnocovaním jednotlivých koncepcií filozofov a vedcov. Prácu tvorí 11 kapitol a napriek tomu, že predložený text jednotlivých kapitol podľa autora spája „spoločný menovateľ“, pre čitateľa je pomerne ťažké vyabstrahovať to spoločné, čo kapitoly spája. Istú nekonzistentnosť práce spôsobuje uvádzanie početného množstva problémov, otázok, koncepcií a argumentov. Rozsah jednotlivých kapitol nie je proporcionálne rozdelený, napr. kap.9 (s.115-118), vyše tri strany, kap. 1. (s.10-24), 14 strán, kap. 4 (s.48-55), 8 strán atď. Nazory filozofov a teoretikov uvádza autor prostredníctvom odkazov na sekundárnu literatúru, s.142, s.147.

Jazyk a štylistická úroveň textu

Okrem niektorých gramatických a štylistických chýb text obsahuje nezrozumiteľné slová a výrazy, ako napríklad: „neinformovaní militantní ateisti“, „pozitívna veda“. Na viacerých miestach práce sa stretávame s vedecky neprimeranými formuláciami a jazykom, ako napríklad na s. 8 „klasizujúca, mnohosvetová“ interpretácia, „utrafene“ s.148 atď. Zároveň je neprípustné zamieňanie významu a použitia slov kozmologický a kozmogonický, na s.32-33 „kozmozlogický model“, s.149 „kozmozgonický fyzikálny model“, s.s.149 „fyzikálna kozmozológia“, s.37 „kozmozlogická konštanta“. Samotný text (s.10-152) obsahuje neprimerane vysoký počet 272 poznámok pod čiarou (zväčša odkazov na sekundárnu literatúru). V zozname použitej literatúry nachádzame nejednotnosť (poradie krstné meno-priezvisko, rok vydania). V kapitole venovanej konfrontácii Swinburna a Plantingu autor neuvádza referenciu na publikáciu Plantingu. Tematika filozofickej reflexie poznatkov a modelov fyziky nie je v kapitolach textu rovnomerne zastupena, kap. 5, 6, 11.

Obsahová náplň práce

Na predloženom texte oceňujem zanietenie autora pre porozumenie filozofických dôsledkov poznatkov z oblasti fyzikálnych vied a matematiky. Takisto vysoko hodnotím úsilie habilitanta o interdisciplinárnu perspektívu pri premýšľaní závažných filozofických otázok, ako napríklad fenomén slobody, statusu mysliacej bytosti či kozmologických úvah predstaviteľov rozmanitých vedeckých disciplín. Po obsahovej stránke však práci chýba jasné vymedzenie výskumných otázok a problémov. V jednotlivých kapitolách autor nastoľuje množstvo otázok, problémov, uvádza početné a často protichodné koncepcie autorov. Nie je zrejmý hlavný ani čiastočné ciele práce. Konštatovanie, podľa ktorého cieľom publikácie je „filozofická reflexia vedeckých problémov,“ je vágne a nedostatočné. Z tohto dôvodu predloženú publikáciu nemožno zaradiť medzi monografie ani vnímať ako monotematický text, nanajvýš ako súbor statí, ktoré môžu figurovať samostatne. Zúženie výskumných otázok a uplatnenie hlbšieho kriticko-analytického prístupu by nesporne pomohlo autorovi skvalitniť text a tým demonštrovať jeho prínos.

Otázky do rozpravy

1. V čom spočíva rozdiel medzi hypotézami fyzikov a náboženským názormi roznych vierovyznaní?
2. Aké sú charakteristické kritériá, metódy a ciele empirickej vedy?
3. Ktoré kvality, mohutnosti sú jedinečné pre človeka (v porovnaní s digitálnym počítačom)?

Záver

Napriek uvedeným výhradám odporúčam text publikácie „Filozoficko-etické kontexty prírodovednej tématiky“ M. Ambrozyho na obhajobu a po úspešnom obhájení navrhujem menovanému udeliť titul docent v odbore systematická filozofia.

Piešťany, 26.6. 2020

Prof. PhDr. Silvia Tomašková, CSc.

